

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

XIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 222.553 van 19 februari 2013
in de zaak A. 207.506/XII-7194**

**GEMEENTERAADSVERKIEZING VAN 14 OKTOBER 2012
TE DIEPENBEEK**

In zake: Hugo LEROUX
 woonplaats kiezend te 3590 Diepenbeek
 Elzenlaan 18

Belanghebbende partij:

Georges DEWARIER
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaten Jan Coch en Philippe Thiery
kantoor houdend te 3500 Hasselt
Geraetsstraat 19
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Het beroep, ingesteld op 29 december 2012, is gericht tegen het besluit van 20 december 2012 van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen in de provincie Limburg, waarbij het verzoekschrift van Hugo Leroux inzake de gemeenteraadsverkiezing te Diepenbeek wordt verworpen.

II. Verloop van de rechtspleging

2. Georges Dewarier, belanghebbende partij, heeft een memorie van antwoord ingediend.

Verzoeker heeft een memorie van wederantwoord ingediend.

Auditeur Iris Verheven heeft een verslag opgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 12 februari 2013.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Verzoeker, die verschijnt en advocaat Philippe Thiery, die verschijnt voor de belanghebbende partij, die tevens ook verschijnt, zijn gehoord.

Auditeur Iris Verheven heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Voorgaanden

3.1. Verzoeker is bij de gemeenteraadsverkiezing van 14 oktober 2012 te Diepenbeek kandidaat op de lijst nr. 6 Groen. Georges Dewarier is kandidaat op de lijst nr. 8 Puur-Diepenbeek.

Er nemen aan die verkiezing zeven lijsten deel, waarvan de stemcijfers en het aantal behaalde zetels door het gemeentelijk hoofdstembureau op 14 oktober 2012 als volgt worden vastgesteld:

<u>Lijst</u>	<u>stemcijfers</u>	<u>aantal zetels</u>
lijst nr. 1 Open Vld	1.285	2
lijst nr. 2 N-VA	2.287	5
lijst nr. 4 sp-a	1.928	4
lijst nr. 6 Groen	1.095	1
lijst nr. 7 CD&V	1.551	3
lijst nr. 8 Puur-Diepenbeek	2.728	6
lijst nr. 9 DAAD	2.179	4

Blijkens het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdstembureau is verzoeker verkozen als titularis en belanghebbende als eerste opvolger.

Een verschuiving van 49 stemmen naar de lijst nr. 6 Groen zou deze lijst een zetel meer opleveren, ten nadele van de lijst nr. 2 NV-A.

3.2. Op 12 november 2012 dient verzoeker bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen in de provincie Limburg een bezwaar in tegen de gemeenteraadsverkiezingen van 14 oktober 2012 te Diepenbeek, waarbij hij in hoofddorde de ongeldigverklaring van de verkiezingen vordert en in ondergeschikte orde een hertelling en de vervallenverklaring van het mandaat van Georges Dewarier.

In de beslissing waarvan beroep, stelt de Raad voor Verkiezingsbetwistingen vast:

“Dat het eerste onderdeel van het bezwaar is gebaseerd op artikel 13, tweede lid van de Gemeentekieswet en uitdrukkelijk als bezwaarde noemt de heer Georges Jacques C. Dewarier; Dat artikel 49, § 5 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 (LPKD) inmiddels artikel 13, tweede lid van de Gemeentekieswet verving wat het Vlaamse Gewest betreft;

Dat het tweede onderdeel van het bezwaar gebaseerd is op artikel 194 LPKD, met name het verbod om tijdens de sperperiode geschenken of gadgets te verkopen of te verspreiden en eveneens uitdrukkelijk als bezwaarde noemt de heer Georges Jacques C. Dewarier;

Dat het derde onderdeel van het bezwaar een klacht tegen de werking van het stembureau Diepenbeek 006 betreft omwille van een boycot van het ordentelijk verloop van de kiesverrichtingen maar geen bezwaarden aanwijst;

Dat het vierde onderdeel van het bezwaar een klacht betreft inzake inbreuken op het correct stemverloop, inzonderheid het correct inscannen van de stembiljetten maar geen bezwaarden aanwijst.”

Op 20 december 2012 beslist de Raad voor Verkiezingsbetwistingen om:

- het eerste onderdeel van de klacht ontvankelijk maar verworpen te verklaren;
- het tweede onderdeel van de klacht ontvankelijk maar niet gegrond te verklaren;
- het derde en het vierde onderdeel van de klacht als onontvankelijk te verklaren.

IV. Regelmatigheid van de rechtspleging

A. Memorie van wederantwoord

4. De bijzondere procedureregeling in geval van hoger beroep bij de Raad van State inzake gemeenteraadsverkiezingen voorziet niet in een memorie van wederantwoord. De memorie van wederantwoord is niet ontvankelijk en wordt uit het debat geweerd.

B. Overtuigingsstukken

5. Verzoeker betoogt voor de eerste rechter op drie verschillende tijdstippen overtuigingsstukken bijgebracht te hebben, te weten bij het initieel verzoekschrift van 13 november 2012, op 29 november 2012 en op 30 november 2012. Thans, voor de Raad van State, merkt verzoeker op dat de eerste rechter stukken in de bodemprocedure die essentieel zijn voor de bewijsvoering onterecht heeft geweerd.

6.1. De Raad van State onderzoekt enkel gegevens in zoverre ze op ontvankelijke wijze aan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen zijn voorgelegd.

6.2. Artikel 210 van het lokaal en provinciaal kiesdecreet van 8 juli 2011 (hierna: LPKD) bepaalt :

“De verzoeker kan aan het verzoekschrift de overtuigingsstukken toevoegen die hij nodig acht. De verzoeker kan naderhand alleen aanvullende overtuigingsstukken aan het dossier laten toevoegen, als die de verzoeker nog niet bekend waren bij de opmaak van het verzoekschrift. De verzoeker bezorgt in dat geval onverwijld een kopie van de aanvullende overtuigingsstukken aan de Raad. De overtuigingsstukken worden door de verzoeker gebundeld en geïnventariseerd. Het secretariaat van de Raad neemt elk bezwaar en het aantal overtuigingsstukken en aanvullende overtuigingsstukken op in een register.”

6.3.1. Bij het initieel bezwaarschrift heeft verzoeker acht, 1 tot 8 genummerde stukken bijgevoegd.

Bij schrijven van 29 november 2012 heeft verzoeker daar volgende aanvullende stukken aan toegevoegd:

- 9 en 10: Schermafdrucken van de website van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen;
- 11: E-mail-verkeer tussen de belanghebbende en R.S.;
- 12: E-mail-verkeer tussen verzoeker en R.S.;
- 13: Arrest van de Raad van State nr. 168.173 van 22 februari 2007.

Bij schrijven van 30 november 2012 heeft hij volgende aanvullende stukken aan de eerste rechter overgemaakt:

- 14: Fotokopieën uit het fotoboek “Prachtig Tachtig”;
- 15: Waardebon fotoboek “Prachtig Tachtig”;
- 16: Brief van de voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen van 15 oktober 2012 aan de voorzitter van de gemeenteraad, provincieraad en raad voor maatschappelijk welzijn;
- 17: Schermafdruck van de website van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen;
- 18: E-mail diensthoofd Interne Zaken Diepenbeek;
- 19: Schrijven van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen van 16 november 2012 aan F.K.;
- 20: Schrijven van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen van 21 november 2012 aan F.K..

6.3.2. Verzoeker merkt op dat “de bijgevoegde stukken in de bodemprocedure 1,2,9,10,13,16,17,18, 19 en 20 in de huidige stand van de procedure niet dienstig zijn.” Over die stukken hoeft de Raad zich bijgevolg ook niet uit te spreken.

Verzoeker vraagt om “de stukken van de bodemprocedure toen gekend onder bijlagen 3,4,5,6,7,8,11,12,14 en 15 integraal in onderhavige procedure toe te laten”.

Het boek “Prachtig Tachtig” en de waardebon voor dat boek waren reeds voor de verkiezingen in omloop. Verzoeker kon dus reeds op het ogenblik van het indienen van zijn bezwaarschrift over de stukken 14 en 15 beschikken. Terecht werden ze door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen uit de debatten geweerd. Het kan immers niet aan de diligentie van een potentiële bezwaarindiener overgelaten worden of hij al dan niet binnen de voorgeschreven termijn met overtuigingsstukken voor de dag komt. Om dezelfde reden moeten ook de e-mails die verzoeker pas eind november 2011 zelf heeft verstuurd en het antwoord daarop dat hij op grond van de openbaarheid van bestuur heeft uitgelokt (oorspronkelijke stukken 11 en 12) uit het debat worden geweerd. Voornoemde stukken – bij voorliggend beroep genummerd 11 tot 14 – worden ook in de huidige procedure bijgevolg niet in het debat ontvangen.

De oorspronkelijk 3 tot 8 genummerde stukken zijn ontvankelijk.

V. Ontvankelijkheid van het beroep

Excepties

7. Belanghebbende werpt in zijn memorie van antwoord op dat bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen het bezwaar was ingediend “mede namens de lijst 6 Groen” en – in zoverre het eerste en het tweede onderdeel van het bezwaar gericht was tegen de belanghebbende – niet zijn woonplaats vermeldde als bezwaarde, zodat het initieel verzoekschrift onontvankelijk was.

Voorts werpt belanghebbende het ontbreken van een persoonlijk en rechtstreeks belang in hoofde van verzoeker op daar hij zelf verkozen is en van de ingeroepen onregelmatigheid geen nadeel heeft ondervonden of heeft kunnen ondervinden.

Beoordeling

8.1. Dat het oorspronkelijke beroep “mede namens de lijst 6 Groen” was ingediend, doet geen afbreuk eraan dat het al evenzeer was ingediend “ten persoonlijke titel” door verzoeker.

8.2. Artikel 208 LPKD schrijft voor:

“§ 1. Het bezwaar moet binnen een termijn van dertig dagen worden ingediend, te rekenen van de dagtekening van het proces-verbaal van de verkiezingen.

[...]

§ 3. Het bezwaar vermeldt:

1° de naam en de woonplaats van de verzoeker. Als de verzoeker woonplaatskeuze doet bij zijn raadsman, wordt dat in het verzoekschrift aangegeven;

2° de handtekening van de verzoeker of zijn raadsman;

3° de naam en de woonplaats van de bezwaarde;

4° de datum van het verzoekschrift;

5° het voorwerp van het bezwaar, met inbegrip van een feitelijke omschrijving van de ingeroepen argumenten.”

Volgens het woordenboek, en in zijn gewone, spraakgebruikelijke betekenis, is een “bezwaarde” een persoon die zich bezwaard voelt, die verzet aantekent tegen een maatregel of beslissing. Aldus beschouwd lijkt de vereiste van § 3, 3°, samen te vallen met die van § 3, 1°.

Het is een vaststelling die ertoe noopt de precieze draagwijdte van de term nader na te gaan in het licht van de voorgeschiedenis van het betrokken voorschrift.

Zoals in het arrest nr. 222.518 van 14 februari 2013 (gemeenteraadsverkiezingen te Ninove) meer uitvoerig wordt toegelicht, blijkt uit die voorgeschiedenis dat de vereiste van de vermelding van de naam en de woonplaats van de bezwaarde teruggaat op de vereiste in het artikel 74, § 1, tweede lid, van de gemeentekieswet, dat het bezwaar de identiteit en de woonplaats van de bezwaarde dient aan te geven. En zoals de Raad van State reeds in zijn arresten nr. 52.208 van 13 maart 1995 en nr. 52.268 van 16 maart 1995 mocht opmerken,

wordt met de term ‘bezwaarde’ in voormeld artikel 74, § 1, tweede lid, degene bedoeld die bezwaar inbrengt tegen de verkiezing en niet degene tegen wie het bezwaar is gericht.

De betrokken voorwaarde is dubbelop en valt samen met die van de vermelding van de naam en de woonplaats van de (bezwaarde) verzoeker, waarvan niet is betwist dat er in het initiële verzoekschrift voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen aan is voldaan.

8.3. Verzoeker beschikt over het rechtens vereiste belang bij zijn beroep. Als verkozene heeft hij immers een functioneel belang bij een wettige samenstelling van de gemeenteraad.

8.4. De excepties worden verworpen.

VI. Onderzoek van de middelen

A. Vooraf

9. De Raad van State treedt in verkiezingszaken op als rechter in hoger beroep en beoordeelt met volle rechtsmacht het gehele geschil. Zijn beslissing komt in de plaats van die van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen. Het devolutief karakter van het hoger beroep bij de Raad van State heeft tot gevolg dat geen acht moet worden geslagen op onregelmatigheden waarmee de rechtsgang voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen behept zouden zijn. De opmerkingen van de belanghebbende over de vermeend onterechte wering van zijn memorie uit het debat voor de eerste rechter, zijn dan ook niet relevant.

B. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

10. In het eerste middel voert verzoeker aan dat de Raad voor Verkiezingsbetwistingen het derde en het vierde onderdeel van zijn bezwaar ten onrechte onontvankelijk heeft verklaard; dat de Raad voor Verkiezingsbetwistingen

zich moest uitspreken over zijn bezwaren, zodat ze thans voor de Raad van State integraal in het debat moeten worden betrokken. Hij herneemt:

“3.3 Klacht tegen de werking van stembureau DIEPENBEEK006 wegens het boycotten van een ordentelijk verloop van de kiesverrichtingen.

De stemverrichtingen aan stembureau DIEPENBEEK006 kende de volledige tijdspanne van de kiesverrichtingen een chaotisch verloop. Ellenlange rijen wachtende kiezers van opening tot sluiting van het kieslokaal heeft zijn gevolgen gehad. Een aantal kiezers is gewoon omgedraaid en hebben dus niet aan de kiesplicht voldaan.

In tegenstelling tot de andere stembureaus is de voorzitter van dit bureau er niet in geslaagd de kiezer zijn of haar burgerplicht op een ordentelijke wijze te volbrengen. Niettegenstaande de politionele bevoegdheid van de voorzitter slaagt zij er niet de incidenten te beperken. Voor details verwijs ik naar bijlage...

(Stuk 15)

3.4 Klacht wegens de recente procedure van de verkiezingen waardoor een correct stemverloop wordt uitgesloten.

Een correct stemverloop is naar volgens de recentste procedure uitgesloten. Het inscannen van de stemmen vormt de oorzaak. Indien een voorzitter/bijzitter te kwader trouw is of weinig aandachtig is, worden stemmen niet gescand. Indien enkel het rode licht oplicht dan wel het groene licht oplicht, dan wel er geen signaal wordt gegeven, wordt de stem niet gescand.

Dergelijke manipulatie van de stemmen die nu mogelijk is, lijkt mij absoluut niet te kunnen. Voor hetzelfde geldt licht enkel het rode signaal op, zegt de betrokken begeleider bij de scanner ‘prima gedaan madammeke’ en steekt hij de stem in de urne....en heeft zij de facto haar stem niet kunnen laten gelden.... Een oplossing zou erin kunnen bestaan dat de computer de stem rechtstreeks inscant zodanig dat geen menselijk optreden meer nodig is. Zolang er een menselijke tussenkomst nodig is, is een juist stemverloop naar mijn mening op geen enkele wijze gegarandeerd.

Met het huidige aantal personen en de opstelling van het lokaal is het zeer moeilijk om met éénzelfde scherm zowel de validatie van de stemkaarten als het inscannen van de stemmen op te volgen. Indien men bij dit systeem blijft zou er beter 1 scherm zijn voor het valideren van de stemkaarten en 1 scherm voor het inscannen van de stemmen. Het feit dat beiden gelijktijdig door elkaar verlopen op 1 scherm maakt controle zeer moeilijk en eerder uitgesloten.

Deze visie, die wij ten volle onderschrijven, en hier als klacht formuleren bereikte de gemeentelijke diensten ook via een email met bijlage van [W. S.], voorzitter Limburgse kieskring.

Ten behoeve van uw onderzoek laten wij u de bijlage geschreven door [S. D.], voorzitter stembureau DIEPENBEEK006 en [A. M.], voorzitter Stembureau 47, Stokrooie-Hasselt.

(Stuk 16).”

Beoordeling

11. Uit de bespreking van de excepties volgt ook, dat de eerste rechter ten onrechte de klachten onontvankelijk heeft verklaard omdat zou zijn nagelaten de ‘bezwaarde(n)’ te vermelden, reden waarom de Raad van State zelf tot onderzoek van de klachten overgaat.

12. Verzoeker dient een bezwaar in tegen de verkiezingen van 14 oktober 2012 “wegens het boycotten van een ordentelijk verloop van de kiesverrichtingen”. Hij voert evenwel op geen enkele wijze aan waaruit deze ‘boycot’ zou bestaan. Hij laat slechts gelden dat de stemverrichtingen aan stembureau Diepenbeek 006 de volledige tijdspanne van de kiesverrichtingen een chaotisch verloop hebben gekend, wat niet per definitie het resultaat is van een boycot.

Uit het proces-verbaal van het stembureau Diepenbeek 006, waarnaar verzoeker in zijn verzoekschrift verwijst, blijkt bovendien niet dat er gedurende de volledige tijdspanne van de kiesverrichtingen sprake zou zijn geweest van enige chaos. Uit de daarin opgenomen nota’s van de getuigen in dat stembureau blijkt weliswaar dat er een voorval is geweest met een zekere F.K. die door de secretaris werd gevraagd om zich uit het lokaal te verwijderen, doch daaruit kan niet worden afgeleid dat dit gezorgd zou hebben voor een chaotisch verloop gedurende de volledige tijdspanne van de kiesverrichtingen.

Ook de in het proces-verbaal opgenomen interventierapporten bevatten geen aanwijzingen voor een chaotisch verloop van de stemverrichtingen gedurende de volledige tijdspanne van de kiesverrichtingen. Zo wordt erin melding gemaakt van een stemcomputer die geen kaarten leest, een probleem dat met een reboot werd opgelost, en van een probleem met het papier van de stemcomputer dat niet meer werd afgesneden, wat werd opgelost door de stemcomputer te vervangen. Beide technische problemen – die verholpen werden – maken geenszins onregelmatigheden uit die van aard kunnen zijn om de verkiezingen (zelfs maar gedeeltelijk) ongeldig te verklaren.

Verzoeker maakt derhalve niet aannemelijk dat het verloop van de stemverrichtingen aan stembureau Diepenbeek 006, als zodanig, van aard was

dat er onregelmatigheden hebben plaatsgevonden die de zetelverdeling tussen de verschillende lijsten kunnen beïnvloeden.

13. Verzoeker meent tevens dat een correct stemverloop wordt uitgesloten wegens “de recente procedure van de verkiezingen”.

De naleving van het geheel van de reglementair ingestelde waarborgen inzake geautomatiseerde stemming is evenwel van die aard dat ze het vermoeden rechtvaardigt dat kiesverrichtingen die dienovereenkomstig worden gehouden correct zijn verlopen.

Door louter aan te voeren dat stemmen niet worden gescand indien een voorzitter of bijzitter te kwader trouw is of weinig aandachtig is, en dat een correct stemverloop volgens de recente procedure uitgesloten is, voert verzoeker geen concrete en overtuigende gegevens aan die dit vermoeden aan het wankelen kunnen brengen. De door verzoeker aangevoerde onregelmatigheid is immers louter hypothetisch van aard en kan dan ook niet leiden tot het ongeldig verklaren van de verkiezingen, des te minder nu verzoeker bovendien niet aan toont dat de door hem beweerde onregelmatigheid de verdeling van de zetels tussen de lijsten kan beïnvloeden.

14. Uit het voorgaande blijkt dat het eerste middel ontvankelijk, maar niet gegrond is.

C. Tweede middel

Uiteenzetting van het middel

15. In een tweede middel voert verzoeker het volgende aan:

“De inbreuk tegen artikel 49, § 5 LPKD door de heer Georges Dewarier, Dorpheidestraat 6 te 3590 Diepenbeek, getuige voor lijst 8 PUUR-DIEPENBEEK met als logisch gevolg ervan de toepassing van artikel 204 LPKD,

Verzoeker verwijst naar en herneemt zijn klacht onder punt 3. 1 (initieel bezwaarschrift). Verzoeker verwijst tevens naar de verklaringen onder eed van de heren [K. en B.] en het beroepen besluit op pagina's 5 tot 9.

(Stukken 2, 5, 6 en 17)

Volledigheidshalve stelt verzoeker Uw Raad in kennis dat de heer Georges Dewarier normaliter op 2 januari 2013 geïnstalleerd wordt als raadslid in de gemeenteraad van Diepenbeek aangezien het rechtstreeks verkozen raadslid [P.G.], overeenkomstig artikel 9 van het gemeentedecreet, afstand deed van haar mandaat en dat de heer Dewarier haar opvolger is.

Verzoeker stelt dat de Raad voor Verkiezingsbetwistingen zich vergist nu zij stelt dat de zetelverschuiving van lijst 8 PUUR-DIEPENBEEK naar lijst 6 Groen zou gaan. Verzoeker stelt in het initieel bezwaar dat de 25ste zetel met een minimale verschuiving van 30 à 50 stemmen van NV.A naar Groen zou gaan. Enkel de 25ste zetel staat dus ter discussie. Het initiatief van de Raad om na het sluiten van de debatten de stemcijfers van de heer Dewarier, PUUR-Diepenbeek en Groen bij te brengen zorgt niet voor een sluitend bewijs van de afwezigheid van beïnvloeding nu we weten dat de lijsten PUUR-Diepenbeek, NV.A, CD&V en open-VLD een voorakkoord hadden dat in de loop van de verkiezingsdag ook resulteerde in een nieuw bestuursakkoord tussen genoemde vier lijsten. Om zicht te hebben op een reële impact naar effectief gewijzigd stemgedrag door de bewezen inbreuken diende minstens de stemcijfers van de vijf betrokken lijsten in beschouwing genomen. Omdat dit niet gebeurde faalt de zienswijze van het beroepen besluit.

(Stuk 1, pg 4, 5de alinea)

Daarenboven verklaart de voorzitter van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, [J.A.] in het Belang van Limburg van 21 december 2012 letterlijk: 'Wat er op 14 oktober in stembureau 3 in Diepenbeek is gebeurd, is laakbaar', zei [J.A.] tijdens de uitspraak. 'Wij gaan als Europeanen in Azië, Afrika en Oost-Europa zeggen hoe de verkiezingen moeten verlopen, maar ook in Diepenbeek slagen ze er niet in om de internationale standaarden te halen.' en: 'DIT ZIJN TOESTANDEN UIT EEN BANANENREPUBLIEK'."

Beoordeling

16.1. In haar memorie van antwoord laat de belanghebbende nogmaals gelden dat het middel onontvankelijk is daar in het oorspronkelijke bezwaar bij de Raad voor Verkiezingsbetwistingen de vermelding ontbrak van de woonplaats van de bezwaarde.

16.2. Deze exceptie is besproken bij de ontvankelijkheid van het beroep en is er verworpen.

17. Verzoeker voert een schending aan van artikel 49, § 5, LPKD, dat bepaalt dat kandidaten geen deel mogen uitmaken van het stembureau.

18. Het proces-verbaal van stembureau 003 te Diepenbeek vermeldt:

“getuige [E.K.] doet klacht tegen getuige Dewarier Georges die naar zijn oordeel deelnam aan de kiesverrichtingen. De voorzitter repliceert dat Dewarier Georges de stemkaarten heeft gereactiveerd”.

In het proces-verbaal van getuigenverhoor, afgenomen van E.K. op 13 december 2012 door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, wordt gesteld:

“De getuige deelt mee dat hij als kandidaat-sp.a de rol van getuige op zich heeft genomen in kieslokaal 3.

Rond 6u55 werden de bijzitters gekozen. De voorzitter heeft gezegd dat hij de getuige aan het werk zou zetten. De getuige heeft meteen gewaarschuwd. Namiddag kwam de getuige rond 13u15 binnen en heeft hij de heer Dewarier zien zitten aan tafel, samen met de bijzitters. De heer Dewarier ontving badges die hij activeerden.

De getuige heeft klacht ingediend bij de voorzitter. De voorzitter vond dit eerst niet nodig. Vervolgens legde de getuige de handleiding voor aan de voorzitter, waarin vermeld staat dat dit niet toegelaten is. Dit werd genoemd in het PV.

De heer Dewarier was hiervan op de hoogte en bleef toch zitten tot op het einde, het is te zeggen tot 15u.

Er waren 3 getuigen.”

In het proces-verbaal van getuigenverhoor, afgenomen van E.B. op 13 december 2012 door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, wordt gesteld:

“De heer [E.B.] was voorzitter van stembureau 3, een klein klaslokaal met enkel mogelijkheid tot zitten bij de bijzitters. Er waren drie getuigen waarvan er één bijna onmiddellijk vertrokken is, en enkel de heren Dewarier en [E.K.] bleven aanwezig.

Getuige [E.K.] is blijven rechtstaan.

Bij aanvang heeft de voorzitter de getuigen meegedeeld dat hij eventueel, ten gevolge van een richtlijn van de voorzitter van het kantonhoofdbureau, de getuigen zou inschakelen, maar dat zij geen contact mochten hebben met de kiezers, en enkel ondergeschikte taken mochten uitvoeren.

Er waren problemen met de stemapparatuur. Een computer was definitief uitgevallen en de andere haperden voortdurend. Aldus moet er steeds een bijzitter inspringen om deze computers aan de gang te krijgen. In totaal hebben deze problemen ongeveer anderhalf uur geduurd, met intervals, vooral naar het einde toe.

Daarom heeft getuige Dewarier een tijdje de kaarten geactiveerd (per 20), in totaal een half uurtje, drie kwartier, enkel toen het nodig was. Toen de heer [E.K.] zijn klacht geformuleerd heeft, en wenste dat zijn opmerkingen op het PV zouden vermeld worden, heeft getuige de heer Dewarier gevraagd te stoppen. Vanaf dat moment heeft hij geen kaarten meer geactiveerd.”

19. Uit het proces-verbaal van het stembureau en voormelde getuigenissen blijkt – en dit wordt door hem bevestigd – dat de belanghebbende stemkaarten heeft gereactiveerd. Evenmin ontkent de belanghebbende dat hij in de namiddag aan de tafel van de voorzitters en bijzitters zat. Hij rechtvaardigt dit enkel door het gegeven dat nergens anders in het stemlokaal een stoel aanwezig was en hij gelet op zijn leeftijd niet de hele dag kon rechtstaan.

20. Uit de onderrichtingen van 17 juli 2012 aan de voorzitters van de stembureaus bij de lokale en provinciale verkiezingen in de gemeenten met digitale stemming blijkt dat voornoemde taak is toegekend aan de leden van het stembureau zodat de belanghebbende in strijd met artikel 49, § 5, LPKD materiële handelingen heeft gesteld behorende tot de kiesverrichtingen die onder de opdracht en de verantwoordelijkheid van het stembureau vallen. Of de betrokkene enkel behulpzaam wou zijn en de voorzitter van het stembureau te goeder trouw handelde om de stemverrichtingen vooruit te laten gaan, is geheel zonder belang. Het valt nu eenmaal niet aan de getuigen toe om dergelijke handelingen te stellen, zeker niet aan de getuigen die zelf kandidaat zijn.

Hoewel de regelgeving en onderrichtingen formeel geen verbod bevatten voor een getuige om aan de tafel van de voorzitter, de secretaris en de bijzitters te zitten, blijkt uit de modelinrichting voor een stembureau eveneens dat er voor getuigen geen plaats is voorzien. Indien een getuige – tevens kandidaat – weze het omdat hij wegens zijn leeftijd niet kon blijven staan, aan de officiële tafel gaat zitten, wekt hij de schijn dat hij ook als lid van het stembureau fungeert.

Terecht is een en ander door de eerste rechter als onregelmatigheid aangemerkt.

21. Overeenkomstig artikel 216, tweede lid, LPKD kan de verkiezing door de Raad van State echter alleen geheel of gedeeltelijk ongeldig worden verklaard op grond van onregelmatigheden die de zetelverdeling tussen de verschillende lijsten kunnen beïnvloeden.

Het functioneren van een kandidaat als lid van een stembureau kan leiden tot beïnvloeding van de ter stemming opkomende kiezers en wegen op de zetelverdeling.

Zoals reeds is opgemerkt, is een verschuiving van 49 stemmen ten gunste van de lijst Groen voldoende om een zetelverschuiving te bewerkstelligen. In die hypothese gaat een tweede zetel naar de lijst nr. 6 Groen en verliest de lijst nr. 2 NV-A haar vijfde zetel.

22.1. Vastgesteld zij dat de belanghebbende stemkaarten heeft gereactiveerd tot het ogenblik dat een opmerking daarover door getuige E. K. is gemaakt en dat hij gedurende een tijd aan de tafel van de voorzitter en bijzitters heeft gezeten. Uit het proces-verbaal en de getuigenverklaringen blijkt evenwel niet dat belanghebbende enig persoonlijk contact heeft gehad met de kiezers. Het initiëren van de chipkaarten is een activiteit die geen contact met de kiezer vereist. Nog minder is vastgesteld dat belanghebbende in het stembureau nog verkiezingspropaganda voor zijn partij of voor zijn eigen kandidaatstelling heeft gemaakt. Er is daaromtrent geen enkele opmerking opgetekend, alhoewel getuige E.K. wél het doen en laten van de belanghebbende heeft laten notuleren in zoverre het hem laakbaar leek.

De Raad van State acht het in die omstandigheden weinig aanmerkelijk dat het loutere feit van de specifieke betrokkenheid van belanghebbende bij de werkzaamheden in één enkel stembureau, tijdens een relatief korte periode, de kiezers in een positie zou hebben geplaatst waarbij zij niet meer in staat waren om op een vrije en onafhankelijke wijze hun stem uit te brengen en zij onder morele dwang werden aangespoord een stem uit te brengen ten voordele van de belanghebbende of van de lijst nr. 8 Puur-Diepenbeek.

22.2. Ten overvloede blijkt, zoals de Raad voor Verkiezingsbetwistingen heeft vastgesteld op grond van gegevens opgevraagd aan het agentschap Binnenlands Bestuur, dat de stemmen uitgebracht op belanghebbende of zijn partij in stembureau 3 niet in een voor de belanghebbende positieve zin afwijken van de resultaten gescoord in de andere stembureaus. De lijst Puur-Diepenbeek scoort integendeel in stembureau 003 gemiddeld slechts 17,6 procent van de stemmen tegenover 20,9 procent in de gehele gemeente. Ook verschilt het stemcijfer dat de lijst Groen in hetzelfde stembureau behaalt (8,3%) niet significant slechter dan haar resultaat in de gehele gemeente (8,4%) om een verschuiving in haar voordeel aannemelijk te maken.

22.3. Het komt derhalve niet realistisch voor dat de gepleegde onregelmatigheid de zetelverdeling tussen de onderscheiden lijsten heeft beïnvloed, zodat niet moet worden overgegaan tot het geheel of gedeeltelijk ongeldig verklaren van de te Diepenbeek op 14 oktober 2012 georganiseerde gemeenteraadsverkiezingen.

23. Artikel 205 LPKD voorziet in vervallenverklaring voor een verkozen kandidaat “die de bepalingen van artikel 191, § 2 en § 3, artikel 194 of artikel 199, niet naleeft”. Het zijn voorschriften met betrekking tot de maximaal toegelaten uitgaven voor propaganda (artikel 191), verboden of gereguleerde propagandamiddelen tijdens de drie maanden die de datum van de verkiezingen voorafgaan (artikel 194) en de behoorlijke aangifte van de verkiezingsuitgaven (artikel 199).

Een inbreuk op artikel 49, § 5, LPKD, is bijgevolg door de decreetgever niet aangemerkt als een reden tot vervallenverklaring.

Zelfs aangenomen dat de bepaling ook voor de tot opvolgers verkozen kandidaten geldt, kan de vordering tot vervallenverklaring, gericht tegen belanghebbende, niet worden ingewilligd.

24. Het tweede middel is ongegrond.

D. Derde middel

Uiteenzetting van het middel

25. In een derde middel voert verzoeker de schending aan van artikel 194 LPKD daar Georges Dewarier in volle kiescampagne zijn fotoboek “Prachtig Tachtig” gratis heeft verspreid.

Verzoeker stelt dat het boek propagandamateriaal is en verwijst naar schermafdrucken van het op 2 oktober 2012 gepubliceerde op de lokale website Diepenbekenaren.nu, waarin de belanghebbende de link legt met zijn politiek mandaat en waar wordt vermeld dat het boek wordt aangeboden tegen een spotprijs. De gevraagde verkoopprijs van twintig euro is volgens verzoeker zelfs niet kostendekkend.

Ter staving verwijst verzoeker ook nog naar de stukken bijgebracht op 30 november 2012 die door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen onterecht als onontvankelijk werden bestempeld, zijnde kopie van zes pagina's van het fotoboek en een waardebon. Daaruit moet blijken dat het boek een initiatief is van Puur-Diepenbeek en gratis werd aangeboden aan honderden kiezers.

De link naar het politiek mandaat van belanghebbende blijkt volgens verzoeker tevens uit e-mails tussen belanghebbende en de waarnemend secretaris van het OCMW te Diepenbeek. Tijdens een besloten vergadering van de raad voor maatschappelijk welzijn, zo is in die e-mails te lezen, wordt de vraag van belanghebbende afgewezen om zijn fotoboek op 30 september 2012 te mogen voorstellen in de cafetaria van het rustoord.

Beoordeling

26. Hiervóór is reeds besloten dat de kopieën van het fotoboek, de waardebon en de prints van het e-mailverkeer met R.S. niet in het debat ontvangen worden.

27. Artikel 194, eerste lid, 1° van het LPKD bepaalt :

“Tijdens de drie maanden die aan de datum van de verkiezingen voorafgaan of, in geval van buitengewone verkiezingen, vanaf de dag van de oproeping van de kiezers mogen de politieke partijen, de lijsten en de kandidaten, alsook derden die propaganda voor politieke partijen, lijsten of kandidaten willen maken :

1° geen geschenken of gadgets verkopen of verspreiden.”

28. Het bedoelde verbod om tijdens de sperperiode geschenken te verspreiden betreft enkel geschenken die in het kader van een welbepaalde gemeenteraadsverkiezing als propagandamiddel worden gebruikt.

Verzoeker toont niet aan – en het blijkt ook niet uit de stukken van het dossier waarop de Raad van State vermag acht te slaan – dat het boek “Prachtig Tachtig” kan worden aangemerkt als een propagandamiddel in het kader van de gemeenteraadsverkiezing van 14 oktober 2012 te Diepenbeek. Het boek, dat naar verzoekers eigen zeggen een fotoboek is van Diepenbeekse tachtig-plussers, kan niet in rechtstreeks verband worden gebracht met de gemeenteraadsverkiezing van 14 oktober 2012, zelfs al heeft de belanghebbende verklaard in zijn politiek mandaat de inspiratie te hebben gevonden voor het produceren ervan.

Voorts ligt geen bewijs voor dat het boek gratis is verspreid. Integendeel, verzoeker verklaart zelf dat het boek voor twintig euro te koop werd aangeboden. Dat dit een “spotprijs” is, niet volgens belanghebbende maar voor de auteur van de lokale website, is al evenmin een indicatie dat het om een geschenk of gadget zou gaan, terwijl elkeen die graag zijn waren aan de man wenst te brengen dergelijke terminologie hanteert.

In de mate waarin verzoeker in zijn verzoekschrift nog oppert dat belanghebbende het plan had opgevat om de persvoorstelling van zijn publicatie in het rusthuis van het OCMW te organiseren en daar politieke munt uit te slaan bij de bewoners ervan, blijkt dat plan geen doorgang gekregen te hebben. Loutere intenties evenwel, zijn niet als onregelmatigheid aan te merken.

29. Het derde middel is ongegrond.

BESLISSING

De Raad van State verwerpt het beroep.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 19 februari 2013, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Dierk Verbiest,	kamervoorzitter,
Johan Lust,	staatsraad,
Geert Van Haegendoren,	staatsraad,
bijgestaan door	
Silja Doms,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Silja Doms

Dierk Verbiest